

İcrânın Dili

Dr. Alâeddin Yavaşca

Her pazartesi gecesi, ana hatlarıyla birbirine benzeyen bir programın adeta tekrarıdır.

Geçen sayımızda da yazdığımız üzere, bu gecelerde, hoşâmediyi müteakip ilk muhavere, son günler devamda kusurlu olanları, üstadın bir merak havası içinde, odadakilere "Kuzum,... efendi bir müddettir görünmüyor, haberi olanınız var mı? hasta filân olmasın?" minvalinde sualler tevcih etmesiyle başlar. Bu ilgide derin bir samimiyet ve vefa hissi vardır. Ancak, bilâsebep bir devamsızlığın farkına vardı mı, hiddeti ve gazabı, hicivleri kadar şedid olurdu. Söz, sonra ahvale, insanların birbirleriyle olan münasebetlerinin eskiyle mukayesesine intikal eder, hemen her vesile ile iman ve inanışın değeri tebarüz ettirilir. Gecenin kadrosunun tamamlandığı kanaati hasıl olunca yine üstad, çoğu zaman bana: "Kuzum evlâdım, bu akşam hangi makamı dinleyeceğiz?" diye sorar ve cevabı beklerdi.

Ibnülemin Mahmud Kemâl Bey, en çok Rast Makamını severdi. Rast Faslı'nı icra ettiğimiz zaman son derece hislenir. âdeta çocuk gibi sevi-nirdi. Basmacı Abdi Efendi'nin "Se-nin aşkına câk oldum" güfteli şarkısıyla, Hâfız Post'un "Gelse o şuh meclise nâz-ü tegafül eylese" Rast Yürük Semaisi'ni pek beğenir ve okunmasını arzular.

Hüzzam makamından hoşlanmazdı. Sayısız pazartesi gecelerinde ister istemez sıra Hüzzama da gelirdi. Bu akşam nasibimizde hangi makam var diye sorduğunda, "Efendi Hazretleri müsaade buyurulursa bu akşam Hüzzam Faslı yapalım" cevabını verince, meşhur "Sen heman eyle tekellüm râzıyım düşname ben" mısraını, "Sen heman eyle terennüm râzıyım Hüzzama ben" şekline çevirir, ince nükte-sinde Hüzzam'ı sevmeyi hisset-tirirdi.

Fasillara peşrevle girilir, beste, a-şır semâî, çeşitli usullerden şarkıların ortasında bir saz taksim eder, o esnada çay dağıtılır. Çaylar taksim dinlenirken yudumlanır. Taksimden sonra da şarkılara devam edilir, yürük semâî, saz semâî ile fasıl tamamlanır. Akabinde sabâ taksimi müteakip Aziz Mahmut Hüdâî Hazretlerinin Çargâh tevsihi "Kudûmün rahmeti zevk-ü safâdır ya resûlullah" okunur.

Ibnülemin Mahmut Kemâl Bey'in Geceleri

Mevlevihane Peşrevi, arasında umu-miyetle Udi Ethem Bey'in büyük gay-ret sarfederek ter içinde okuduğu gazele sıra gelir. Gazel yine Mevle-vihâne Peşreviyle bağlandıktan sonra gecenin musiki programı biter. Bir aşır Kur'an-ı Kerim tilâveti nağmele-ri uhrevî bir havaya kalbeder. O an-dan itibaren İbâil'emin'in geceleri esas vasfıyla ortaya çıkar. Her seviyeden insanın istifadeler sağlayacağı paha bi-çilmez sohbetler başlar. Tarihten, E-debiyattan, Müsikiden, Kitâbiyattan, Hattan ve daha bir çok konulardan, başka hiçbir yerde veya hiçbir kitapta elde edilemeyecek bilgiler bu suretle elde edilir, eski İstanbul konaklarının yaşayışı hakkında bu şekilde mâlu-mat sahibi olunurdu.

Onun huzurunda bir çok profe-sörleri, edipleri, şâirleri, müsikîşinas-ları, kitâbiyatçıları, âlim, fâzıl ve sâlih şahsiyetleri tanidik. Celâllendiği zaman mevkii ne olursa olsun haş-lamalarından nasibini alan bu zevat, bahsettiğim bu sohbetlerden dağarcık-larına bir şey ilâve etme pahasına her türlü eziyete katlanırlar, başa gele-cikleri peşinen tekabbül ederlerdi. Bu kadar şedid görünürlü olan Ibnülemin Mahmut Kemâl, bir vefa örneği idi. Merasime son derece ri-ayet ederdi.

1957 senesinde bir zatürree (pnö-

moni) geçirmişti. Daha henüz neka-hat devresinde iken ben Taksim'de bir muayenehane açmıştım. Henüz ateşi 37'nin altına düşmediği bir sırada kendisini ziyarete giden müşte-rek bir dostumuza hastalığı yüzünden, açtığım muayenehaneyi tebrike gecik-tiğinden dolayı üzüntü duyduğunu, kendisine senelerce hizmetimin karşı-lığında mutlaka tebrik etmesi lâzım geldiğini söyleyerek bu merasimi yerine getirmesi için bir taksi temin et-mesini rica eder. Nekahat devresinde

çıkmasının mahzurlu olacağı hususunda ısrarlara rağmen o yaşta, ve sıhhatine tam kavuşmamış halde, elinde ömrümün en kıymetli hediyesi saydığım, ismime imzalı "Son Hat-tatlar" kitabını, titrek bacakları ile merdivenleri çıkmak suretiyle bana getirmeyi ihmal etmemiştir.

Süleyman Nazif ve Yahya Kemâl Beyatlı'nın müstereken üstad için yaz-dıkları beyit, Efendi Hazretlerini pek güzel ifâde ediyor:

"Hezâr gıpta bu devr-i sâbık efendisine
Ne kendi kimseye benzer, ne kimse kendisine"

Ulu Tanrının sonsuz rahmeti, kemâl sahibi büyük üstad, pirimiz İbnüle-min'in üstüne olsun, nurlar içinde yatsın.